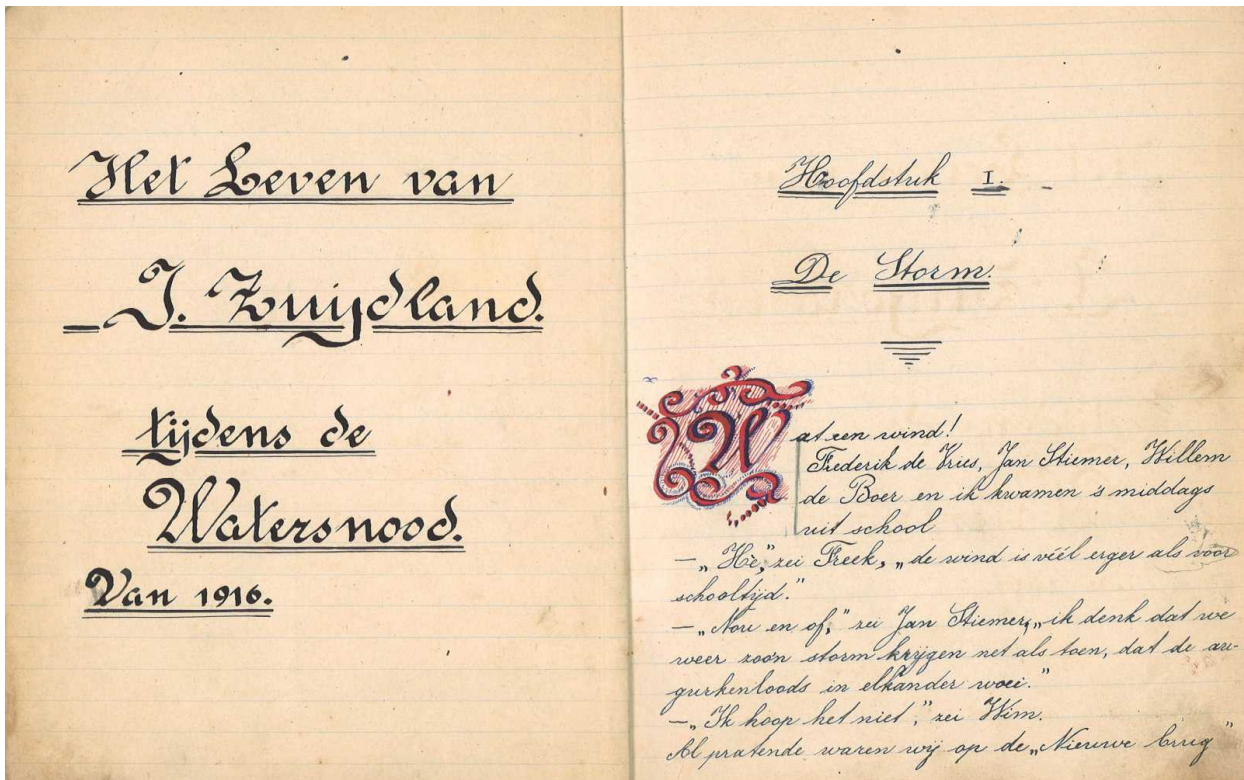

Jan Zuidland – 11 jaar

Hield een dagboek bij van tijdens de watersnoodramp in 1916.

Wat een wind! Frederik de Vries, Jan Stiemer, Willem de Boer en ik kwamen 's middags uit school. "Het waait nóg harder dan toen we naar school toe gingen," zei Freek.

"Ik denk," zei Jan, "dat we net zo'n storm krijgen als die keer toen de augurkenloods in elkander stortte."

"Ik hoop van niet," zei Wim.

De volgende dag:

Toen de les begonnen was, kwam meester Schenk de klas in met een nieuwsbulletin in zijn handen. Onze meester las het eerst zelf en schudde toen zijn hoofd. Toen las hij het voor. Het was muisstil in de klas.

"Vrijdag, 14 januari 1916.

Vannacht is de Zuiderzeedijk bij Katwoude en Zuiderwoude doorgebroken. Bij Katwoude zijn drie gaten in de zeedijk geslagen. Het grootste gat is ongeveer 100 meter lang, het kleinste heeft de grootte van een boerderij."

In de klas werd druk heen en weer gepraat, maar opeens werd het stil. Wat was dat? De klok van het stadhuis begon te luiden. Bim, bam, bim, bam...

Bron: <https://www.geschiedenislokaalwaterland.nl/bronnen/dagboek-jan-zuidland/> en Archief Purmerend (2016). *Het dagboek van Jan Zuidland. Hoe een schooljongen de watersnood van 1916 beleefde.*

Japie en zijn oma Elizabeth Demmer-Bruijn in 1916

“Om 8 uur zagen wij overal water de straten inkomen en toen D. thuiskwam zei hij dat hij bang was dat er ergens een dijkdoorbraak was geweest. [...] Intussen kwam het water al harder en harder aanzetten; eerst in stromen en daarna zo hevig als een waterval. Van schrik vergaten we dat we bezig waren de meubels naar boven te brengen en stonden met ontzetting naar de watermassa te kijken.

Japie vond het prachtig, had geen ogenblik angst en stond erbij te huppelen en te springen en riep dan af en toe: Opa en Oma komt U nu toch weer eens kijken zoveel water. Wij wilden onze kippen nog naar het schuurtje bergen, maar zij werden met de stroom meegevoerd tot achter in de tuin en zo moesten wij al onze mooie kippen, 17 kippen met een haan, voor onze ogen zien verdrinken. Och, wat vond ik dat vreselijk. Maar later waren wij toch maar blij dat het dadelijk gebeurd was, want in het schuurtje waren ze toch ook verdronken.”

Bron: <https://www.mijnzuidzee.nl/page/6791>

Lijntje de Wit – 13 jaar tijdens de watersnoodramp in 1953

Die zaterdagavond hadden we al het gevoel dat het niet klopte. Het woei zo hard dat moeder de voorkamer, waar we gewoonlijk zaten, niet warm gestookt kreeg. [...] We waren fris gewassen voor de zondag, we dronken chocolademelk, aten pinda's en luisterden naar de radio; vanwege de verjaardag van prinses Beatrix was er een speciale uitzending.

Om tien uur gingen we slapen. Het was koud en in bed hoorde ik nog het gehuil van de wind. Het leek wel of het huis van bordpapier was; alles rammelde. Toch maakte ik me niet echt zorgen. Geluid van buiten hoorde erbij op het platteland. En los daarvan: ik kon me gewoon niet voorstellen dat er iets zou gebeuren.

Om vijf uur 's nachts riep moeder: 'Kom naar beneden, er is brand!' Want we hoorden sirenes en geloei van koeien. Maar toen we beneden kwamen, verstijfden we: water op de vloer! Het vloerkleed kwam omhoog, de stoelen stonden te wiebelen en buiten klotste het water twee meter hoog tegen het raam aan. Ik zie nog hoe mijn moeder een pakje Blue Band en basterdsuiker uit het dressoir griste, en hoe mijn vader een kit kolen uit het onderhuis haalde, zodat we een tijdje in de achterkamer zouden kunnen wonen.

Toen stortte de achtergevel in. Het licht viel uit en een muur van water golfde met enorme kracht het huis in en gooide ons naar buiten, de dijk op. Het ging ontzettend snel. Met mijn broertje Henk bij de hand - hij was de enige die ik nog zag - ben ik weggerend, met de stroom mee.

Na een paar honderd meter kwamen we bij het huis van mijn opa en oma. Daar was de rest van ons gezin inmiddels ook. Toch stelde die hereniging me niet gerust. Mensen liepen in paniek in en uit. Ook mijn vader vertrok direct weer, in een poging mensen te redden. Een paar uur later kwam hij huilend terug. Hij had het lichaam van mijn tante Teuntje gevonden. Ze had zich samen met haar zoon Jan vastgeklampt aan een dak. Eén en dezelfde golf had Jan op de dijk gegooid, en zijn moeder het verwoestende water in gesleurd. Toen we dat hoorden, begon de omvang van de ramp een beetje tot ons door te dringen.

Bron: <https://www.historischnieuwsblad.nl/mijn-verhaal-watersnoodramp-1953/>

Ko van Oeveren – 12 jaar

Zaterdagmiddag 31 januari

Het waait hard uit het noordwesten, voor ons is dat het teken dat het water wel eens op de kade kan komen te staan. Dan kunnen we lekker met onze fiets door het water racen. Maar het is nog niet zover, dus eerst maar eens aan het eind van de haven gaan kijken hoe hoog de golven zijn. De golven zijn bijzonder hoog. Zoiets heb ik nog nooit gezien en eerlijk gezegd is het een angstaanjagend gezicht.

Zaterdagavond 31 januari

Ik ben juist thuis gekomen van de Voorstraat met friet voor het hele gezin. Als ik langs de haven kom, word ik doornat van het opzweepende water. Het klotst over de dijken heen. Ik ben hier opgegroeid en dus weet ik dat het nu eb moet zijn, maar het water staat even hoog als bij vloed. Er was een verschil van wel 3.30 meter.

Na het avondeten worden we naar bed gestuurd. Mijn broer en ik slapen op de zolder. Maar door het slechte weer kunnen we door het geklapper van de dakpannen en het geraas van de storm niet in slaap komen. Op de radio is een programma ter gelegenheid van de verjaardag van prinses Beatrix en ik hoor mijn vader, boven het geraas van de storm en van de klapperende dakpannen, het Wilhelmus zingen.

Zondagnacht 1 februari

Omdat op de zolder door het vele geraas niet te slapen valt, mogen we van mijn vader beneden slapen. Mijn broer en ik in de bedstee en mijn vader en moeder op een "klapbed" in de woonkamer. Midden in de nacht worden we wakker gemaakt. Mijn vader is in het pikkedonker naar de haven geweest en heeft gezien dat het wel eens goed fout zou kunnen gaan. Hij stuurt ons met zijn allen naar de zolder.

Omdat wij op een dijk wonen gaat mijn vader nog verschillende familieleden ophalen. Op een gegeven moment zitten we met zo'n elf mensen op de zolder. Daarna gaat hij de kippen en het varken binnen halen. De kippen in de keuken en het varken in de woonkamer. Mijn vader was bij het varken in de woonkamer gebleven. Ondanks dat wij op een dijk woonden, kwam het water toch nog 30 cm in de woonkamer te staan. Mijn vader heeft het varken met zijn kop boven het water gehouden. Hij vertelde later dat het varken doodstil tegen hem aanstond. Ondanks de moeite heeft helaas geen van de dieren de ramp overleefd. Intussen zijn de dijken op verschillende plaatsen doorgebroken. Mijn broer en ik kijken door het dakraam en zien alleen maar een geweldige witte schuimende watermassa en zijn bang voor wat nog komen zal.....

Zondagmorgen 1 februari

Op die zondagmorgen begin ik een klein beetje te beseffen hoe groot de ramp eigenlijk is. Het waait nog steeds hard en mijn vader begrijpt dat er nog van alles kan gebeuren en dat we zeker nog niet veilig zijn. Op dit moment is het eb, maar in de middag zal het weer vloed zijn en hoe hoog zal dan het water komen? Hij besluit dat we naar het gemeentehuis zullen gaan. Dat is het hoogste punt van het dorp.

Bron: <https://watersnoodhuisstavenisse.nl/expositie/verhalen/verhaal-ko-oeveren>